

**UCHWAŁA NR XXVIII/145/2025
RADY GMINY LISKÓW**

z dnia 17 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2029 roku programu
wchodzącego w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 18 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz.1153), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) w zw. z art. 10 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.)Rada Gminy Lisków uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2029 roku, w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lisków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

**Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr XXVIII/145/2025
Rady Gminy Lisków
z dnia 17 grudnia 2025 r.**

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2029 roku**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Lisków
3. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia
4. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2029 roku
5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień
6. Koordynowanie zadań Programu
7. Finansowanie zadań Programu
8. Ewaluacja realizacji zadań.
9. Materiały źródłowe

1. Wprowadzenie

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 2339), ustawa z 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1718) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii (Gminny Program) stanowi część Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lisków na lata 2021-2025¹.

Ustawy i rozporządzenie przywołane wyżej określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z tymi substancjami oraz uzależnieniami behawioralnymi i wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań przez samorządy gminne.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają **ograniczenie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym**. Wysoka ranga, jaką ustawodawcy nadali tym formom oddziaływań, wynika z faktu, iż ograniczanie dostępności alkoholu jest jedną z najskuteczniejszych metod zmniejszających zarówno poziom spożycia alkoholu, jak i problemów społecznych z tym związanych. Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej odnosi swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”² W uzasadnieniu podaje między innymi, że istotne

¹ *Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lisków na lata 2021-2025.*

² *J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.*

w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież.

Alkohol jest legalną substancją psychoaktywną i we wszystkich krajach europejskich jest traktowany jako towar szczególny, tym samym nie podlega regułom wolnego rynku i handel nim jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest przede wszystkim samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos. Gminny program party jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje. **Z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.**

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi, a ponad 200 rodzajów chorób i urazów jest powiązanych z jego spożywaniem. Szkodliwy wpływ alkoholu na zdrowie dotyczy nie tylko osób uzależnionych, ale każdego konsumenta. Związek między spożywaniem alkoholu a nowotworami piersi jest naukowo potwierdzony. Alkohol sprawia, że stężenie estrogenu we krwi rośnie, a im wyższy poziom estrogenów we krwi, tym większe ryzyko rozwoju raka piersi. Picie alkoholu jest związane z szerokim spektrum negatywnych skutków społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych. Wśród konsekwencji zdrowotnych, należy wymienić choroby wątroby, układu krążenia, nowotwory, a także zaburzenia psychiczne. Skutki społeczne obejmują przemoc domową, wypadki drogowe, konflikty rodzinne i spadek wydajności w pracy. Ekonomiczne skutki to koszty leczenia chorób, opieki społecznej, utrata produktywności i wpływ na budżet państwa. Każda z wymienionych konsekwencji niesie za sobą określone obciążenia finansowe dla jednostki, społeczeństwa oraz instytucji publicznych. Koszty związane z piciem alkoholu nie dotyczą jedynie osoby pijącej, ale całego środowiska społecznego.

Przykłady obszarów, w jakich ponoszone są koszty spożywania alkoholu³:

W Polsce prowadzone było wielokrotnie szacowanie kosztów spożywania alkoholu. Z raportu z 2021 r. wynika, że łączna wartość kosztów społeczno-ekonomicznych wynikających ze spożywania alkoholu **szacowane jest na 93,3 mld PLN**, a różnica między przychodami budżetowymi z tytułu podatku akcyzowego od napojów alkoholowych a kosztami społeczno-ekonomicznymi wynosi ponad 79,9 mld PLN rocznie, **co stanowi 3,45% PKB z 2020 r.**

Wykazane w raporcie koszty dotyczą obciążeń kilku systemów struktur społecznych: zdrowotnego, egzekwowania prawa, w tym wymiaru sprawiedliwości, ubezpieczeń społecznych czy pomocy społecznej.

Zdaniem autorów do powyższych kosztów należy dodać także przedwczesną śmiertelność wynikającą z nadużywania alkoholu oszacowaną na kwotę 84 mld zł³.

Aby ograniczyć koszty związane z piciem alkoholu ponoszone zarówno przez osoby indywidualne jak i budżet państwa należy prowadzić kompleksową politykę wobec alkoholu. Powinna ona uwzględniać strategie dotyczące cen i podatków, ograniczenia dostępności oraz ograniczenia w marketingu i reklamie. Zdaniem ekspertów jej wdrożenie może prowadzić do

³Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU).

wzmocnienia gospodarki poprzez poprawę bilansów budżetowych, a jednocześnie poprawić zdrowie i dobrobyt obywateli⁴.

Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2023 r. poz.1718);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 450 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1718);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483);
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.);
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
13. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480):
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

⁴ WHO, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/alkohol>.

2. Diagnoza w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Lisków

Gmina Lisków	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców ogółem	5144	5110	5066

Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki gminy wobec sprzedawanego alkoholu:

Uchwała Nr XLIII/313/2018 Rady Gminy Lisków z dnia 7 września 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie gminy Lisków.

W uchwale tej ustalono, że miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 20 metrów od obiektów chronionych. Odległość mierzona jest najkrótszą drogą dojścia, ciągiem dróg – od wejścia do punktu sprzedaży do granicy obiektów chronionych. Rada Gminy Lisków nie przyjęła uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.

Nie podjęto również uchwały dotyczącej ograniczenia nocnych godzin sprzedaży alkoholu w sklepach, w tym na stacjach paliw.

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące wskaźniki: liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata, tj. 2022-2024 i przedstawiono w poniższych tabelach.

Tab. 1. Liczba uchwalonych zezwoleń i zezwolenia wydane przedsiębiorcom w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba zaplanowanych zezwoleń (uchwały)	45	45	45
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	15	15	0
Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”	30	30	45

Rynek napojów alkoholowych w Gminie

Tab. 2. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

	2022	2023	2024
Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem	2 757 015 zł	3 543 243 zł	4 191 861 zł
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	5114	5110	5066
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec	536 zł	693 zł	827 zł

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie w 2024 roku wzrosła w porównaniu z 2022 o kwotę 1 434 846 zł. To duży wzrost kwoty, świadczący o dużej dostępności alkoholu w Gminie.

Kolejnym, czułym wskaźnikiem wzrastającej dostępności alkoholu jest kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Gminy (w tym dziecko) i wyniosła w 2024 roku **827 zł**.

Tab. 3. Liczba osób na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem – w pierwszej tabeli jest liczba mieszkańców

	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	5144	5110	5066
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	14	15	15
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	367	341	338

Z powyższych danych wynika, że w 2024 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Lisków przypada **338 osób**. Według Światowej Organizacji Zdrowia na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać nie mniej niż 1000-1500 osób. **Wraz ze wzrostem dostępności alkoholu, wzrasta liczba szkód generowanych przez alkohol.**

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tab. 5. Realizacja ustawowych zadań komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadania Komisji	2022	2023	2024
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	15	12	14
- liczba rozmów motywujących do podjęcia leczenia	10	7	8
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	3	2	2
- liczba osób pozostający w trakcie leczenia dobrowolnego	0	0	0
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	0	0	0
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	0	0	0
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie	15	15	0

zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych			
4. Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	9	9	10

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277). Do głównych zadań realizowanych przez komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii, a w szczególności:

- Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (współzależnienie).
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniami ze szczególnym naciskiem na problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej pośrednio i bezpośrednio do dzieci i młodzieży
- Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Do zadań GKRPA należy również przygotowywanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a także koordynacja oraz czuwanie nad jego realizacją.

W roku 2024 w Polsce wzrosła liczba osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc, jednak największy wzrost nastąpił w związku z liczbą porad udzielonych osobom współzależnym. Członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jeżeli pracują w PK są również, w przypadku podejrzenia przemocy domowej, zobowiązani do uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”.

Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy

W gminie Lisków funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi dla ludności w zakresie opieki zdrowotnej. Opiekę lekarską zapewniają lekarze: lekarz chorób wewnętrznych, pediatra, lekarz ginekolog oraz stomatolog. W SPZOZ zatrudnione są pielęgniarki zabiegowe, pielęgniarki środowiskowe, które

odwiedzają chorych w ich miejscu zamieszkania, a także pielęgniarka szkolna i położna. Ponadto w Liskowie funkcjonuje Zakład Rehabilitacji Leczniczej, dwie apteki oraz dwa gabinety stomatologiczne. Osoby uzależnione przyjmowane są do detoksykacji i leczenia do Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Sokołowie.

Tab. 6. Dane dotyczą liczby osób przyjętych w poszczególnych latach do placówek stacjonarnych leczenia odwykowego.

	2022	2023	2024
Liczba osób objętych terapią	3	2	2
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	3	2	2
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	0	0

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Tab. 7. Zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych pomocą	162	136	123
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	15	16	17
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	0	0
Liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie	9	12	10

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie realizuje zadania z zakresu pomocy osobom i rodzinom w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek wypełnia zadania pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wraz z późn. zm., ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. z późn. zm., ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z 11 lutego 2016 r., ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawie o przeciwdziałaniu

przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r, a także ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W szczególności zadania realizowane są poprzez tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym poprzez rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej, diagnozę, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje programy z zakresu przeciwdziałania przemocy i narkomanii, podejmując współpracę z organizacjami pożytku publicznego i stowarzyszeniami, Kościołem katolickim i innymi związkami wyznaniowymi, a także z osobami fizycznymi i prawnymi. Ponadto pracownicy GOPS zajmują się tworzeniem i wdrażaniem projektów socjalnych i programów dotyczących wsparcia i pomocy na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo, ubogich oraz zagrożonych patologiami społecznymi i marginalizacją. Realizowane są działania profilaktyczne wspólnie z GKRPA oraz policją na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie narażonych na uzależnienia.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej

Tab. 8. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	2022	2023	2024
Liczba nowych Niebieskich Kart	5	6	4
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	9	12	10

Zespół do spraw przemocy domowej znajduje się w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do zespołu wpływają Niebieskie Karty założone zazwyczaj przez Policję podczas interwencji domowej. Po wypłynięciu karty zwołuje się zespół, który ustala program działania i ustala terminy spotkań grup diagnostyczno-pomocowych. Na grupę roboczą zaprasza się ofiarę przemocy, a wzywa sprawcę przemocy. Kolejny etap to praca z ofiarą i sprawcą przemocy. Jak ma ta praca wyglądać ustala się podczas spotkania.

3. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia

<p>Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)</p>	<p>Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)</p>
<p>Dorośli respondenci zwracają uwagę na problem picia alkoholu przez młodzież.</p> <p>Coraz niższy wiek inicjacji alkoholowej.</p>	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby pijących nieletnich</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych</p> <p><u>Cel główny:</u> Podniesienie wieku inicjacji alkoholowej</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych, - zapewnienie rodzicom spotkań z psychologiem</p>
<p>Wzrost spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy.</p> <p>Zauważa się przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim.</p>	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie wzrostu spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w edukacji publicznej nt. problemów związanych ze spożywaniem alkoholu - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych</p> <p><u>Cel główny:</u> ograniczenie sprzedaży alkoholu nieletnim</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> -realizacja szkoleń dla osób handlujących alkoholem - kontrole punktów sprzedaży alkoholu</p>
<p>Nadmierne korzystanie z internetu i gier komputerowych.</p>	<p><u>Cel główny:</u> Zmniejszenie liczby godzin spędzanych przed internetem.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - Udział uczniów w programach rekomendowanych, - zapewnienie kontaktu z psychologiem,</p>
<p>Brak sprzeciwu i akceptacja picia alkoholu przez dzieci ze strony dorosłych, w tym rodziców</p>	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie akceptacji rodziców dla picia alkoholu przez ich dzieci</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach dla</p>

	rodziców - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych - zapewnienie wsparcia psychologa
Wśród badanych są osoby dorosłe osoby zażywające marihuanę i ekstazy.	<u>Cel główny:</u> Zminimalizowanie zainteresowania narkotykami <u>Cele szczegółowe:</u> - Kontakt z psychologiem, psychoterapeutą - Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych

4. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2029 roku.

Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi: udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	Realizacja programów/warsztatów w zakresie uzależnień <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe współuzależnione	Liczba uczestników - dorosłych - dzieci	psycholog terapeuta
2.	Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą domową różnych form wypoczynku z programami socjoterapeutycznymi (czy również jakieś warsztaty dla współuzależnionych dorosłych i dzieci?)	- Liczba różnych form wypoczynku - Liczba odbiorców wdrażanych działań	GKRPA OPS

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych

zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	- realizacja programów rekomendowanych z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie, rodzice, nauczyciele	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi, Liczba osób przeszkolonych do realizacji profilaktycznych programów	instruktorzy programu
2.	- organizowanie działań profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół, rodzice	Liczba osób uczestniczących w zajęciach	nauczyciele trenerzy sportowi
3.	- organizowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w tym behawioralnych dla różnych grup zawodowych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie GKRPA, sprzedawcy napojów alkoholowych, nauczyciele, pedagodzy oraz osoby realizujące gminny program np. GOPS, kuratorzy sądowi,	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznym i edukacyjnymi Liczba szkoleń/warsztatów	osoby z odpowiednimi kwalifikacjami
4.	- upowszechnianie wiedzy nt. spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba szkoleń dla osób dorosłych Liczba szkoleń dla młodzieży	osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami
5.	- udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych, w tym w organizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Rzecznika Praw Dziecka <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba materiałów informacyjno- edukacyjnych przekazanych podczas kampanii Liczba kampanii	GKRPA GOPS
6.	Programy/zajęcia w zakresie uzależnieniem behawioralnym	Liczba szkoleń dla osób	osoby z potwierdzonymi

<u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	dorostych	kwalifikacjami
	Liczba szkoleń dla młodzieży	

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień:

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	Współpraca z organizacjami i innymi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym behawioralnych i przemocy w rodzinie.	- Liczba podmiotów - Liczba uczestników	GKRPA OPS

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- zadanie to oznacza, iż w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁵⁾

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	- kontrole zasad i warunków korzystania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych, osoby wystawiające zezwolenia	Liczba zaplanowanych kontroli liczba zrealizowanych kontroli	GKRPA

⁵⁾Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2025 roku, KCPU Warszawa.

2	- organizowanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba szkoleń	osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami
3.	- podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub będących sprawcami przemocy. <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba interwencji	Policja

Zadania realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia

Konieczność realizacji zadań, które zapewnią skuteczne egzekwowanie przepisów w **zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu** znalazły się również w NPZ. Zadania te umieszczone są w Wykazie zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień – zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od alkoholu. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele informacji dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

LP.	Propozycje działań w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu
1.	Obniżenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych).
2.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (w sklepach, w tym na stacjach paliw).

5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień

o Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem była analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Wyniki analizy są następujące:

Mocne strony	Szanse
<p>Środki finansowe niezbędne do realizacji zadań.</p> <p>Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych rekomendowanych programów wychowawczo - profilaktycznych.</p>	<p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem</p> <p>Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.</p>
<p>Duża dostępność ofert szkoleń dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym behawioralnych i przemocy domowej.</p> <p>Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli osób z realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej.</p> <p>Działania komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.</p> <p>Działania OPS w zakresie pracy socjalnej i profilaktyki</p>	<p>Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.</p> <p>Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom, w tym behawioralnym.</p> <p>Partnerstwo z NGO, wzrost świadomości wśród mieszkańców Gminy</p> <p>Wspieranie rodzin z problemem alkoholowym, informowanie o możliwościach skorzystania ze wsparcia specjalistów</p>
Słabe strony	Zagrożenia
<p>Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki nadużywania alkoholu i szkód nim spowodowanych.</p> <p>Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu i nadmierowe używanie urządzeń elektronicznych szczególnie przez dzieci i młodzież.</p>	<p>Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży.</p> <p>Zjawisko przemocy domowej</p>
<p>Deficyty w zakresie wiedzy na temat FASD.</p>	<p>Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnień behawioralnych.</p>
<p>Akceptacja sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.</p>	<p>Wzrost spożycia napojów alkoholowych w Gminie</p>
<p>Niska skuteczność procedury leczenia odwykowego</p> <p>Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.</p>	<p>Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych.</p> <p>Duże zaangażowanie uczniów w nadmierowe korzystanie z urządzeń elektronicznych.</p>

Realizatorzy zadań Gminnego Programu:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

szkoły podstawowe z terenu Gminy

Gminny Ośrodek Kultury

Gminna Biblioteka Publiczna

Posterunek Policji

SPZOZ Gminny Ośrodek Zdrowia w Liskowie

6. Koordynowanie zadań Programu

Koordynatorem realizacji zadań Gminnego Programu jest powołany Zarządzeniem Wójta Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do jego zadań należy:

1. Prowadzenie i koordynacja działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
2. Nadzór nad realizacją zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lisków i wydatkowaniem środków publicznych w ramach ww. Programu.
3. Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Liskowie w ramach realizacji zadań wynikających z Programu.
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
5. Przygotowanie i przedkładanie corocznie Wójtowi Gminy:
 - a) projektu Programu,
 - b) planu wydatków w zakresie realizacji Programu,
 - c) raportu merytorycznego i finansowego z realizacji Programu.
6. Prowadzenie obsługi finansowej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Liskowie.

7. Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy Lisków kampanii edukacyjnych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

7. Finansowanie zadań Programu

1. Źródłem finansowania programu są środki finansowe wnoszone do budżetu Gminy z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

a. członkowie Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych za udział w posiedzeniu Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 100,00 zł.

b. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1, jest płatne przelewem na rachunek bankowy wskazany przez członka komisji.

c. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt.1 jest lista obecności z posiedzenia Komisji.

d. Członkom Komisji uczestniczącym w naradach (szkoleniach) odbywających się poza terenem gminy Lisków przysługuje za zgodą Wójta Gminy zwrot kosztów przejazdu własnym pojazdem samochodowym według stawek określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r.

e. Należność, o której mowa w ust. 4 wypłacane będzie na podstawie rachunku, oświadczenia lub polecenia wyjazdu służbowego zaakceptowanego przez Wójta Gminy Lisków bądź z jego upoważnienia przez inną osobę.

8. Ewaluacja realizacji zadań programu

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji wskazanych w gminnym programie celów podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich realizacji. Jest niezbędna w przygotowaniu raportu z wykonania w kolejnym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i wskazania efektów jego realizacji.

Komisja przygotowuje raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który Wójt Gminy przedkłada radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

9. Materiały źródłowe

1. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lisków na lata 2021-2025.
2. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
3. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
4. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2025 roku, KCPU, Warszawa 2025.
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XXVIII/145/2025

Rady Gminy Lisków

z dnia 17 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2029 roku, programu wchodzącego w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

Konieczność opracowania i przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wynika z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw.

Na mocy obowiązujących przepisów samorządy gminne zobowiązane są do przyjmowania wspólnego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Istotnym elementem gminnych programów stały się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, o których mowa w art. 4¹ ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który otrzymał brzmienie: „Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych”.

Przyjmowanie Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na okres czterech lat jest zasadne, albowiem pozwala na bardziej stabilne i długofalowe planowanie działań profilaktycznych.

Gminne programy finansowane są ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co umożliwi realizację działań profilaktycznych, w tym w placówkach oświatowych, ukierunkowanych na przeciwdziałanie narastającym problemom uzależnień, w tym również uzależnień behawioralnych.

Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wskazuje zadania na rzecz zintegrowanych działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, w tym uzależnieniom od tytoniu (nikotyny), alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniom behawioralnym. Zakres ten jest spójny z celem operacyjnym nr 2 Narodowego Programu Zdrowia – Profilaktyka uzależnień.

Mając na uwadze powyższe podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.